

Priporočila za cepljenje oseb z anatomsko ali funkcionalno asplenijo

Osebe z anatomsko (npr. kirurška odstranitev vranice) ali funkcionalno (npr. anemija srpastih celic) asplenijo imajo večje tveganje za okužbo z bakterijami s kapsulo, posebej s pnevmokoki, meningokoki in hemofilusom influence tip b (Hib). Cepljenje proti tem okužbam je priporočljivo izvesti vsaj 14 dni pred elektivno splenektomijo, če je to mogoče. Če cepljenje ni bilo izvedeno pred posegom, se osebo cepi 14 dni po posegu ali kasneje. Priporočljivo je tudi vsakoletno cepljenje proti gripi.

1. Cepljenje proti pnevmokoknim okužbam

Cepljenje otrok, starih do 5 let opravimo s 20-valentnim konjugiranim pnevmokoknim cepivom (PCV20).

Tabela: Sheme cepljenja aspleničnih otrok s konjugiranim pnevmokoknim cepivom (PCV20) glede na starost ob začetku cepljenja

Starost otroka v mesecih	Osnovno cepljenje	Poživitveni odmerek [#]
3 – 6 ⁺	3 odmerki z najmanj 4-tedenskim presledkom	1 odmerek v starosti 11-18 mesecev
7 - 11	2 odmerka z najmanj 4-tedenskim presledkom	1 odmerek v drugem letu starosti
12 - 23	2 odmerka z najmanj 8-tedenskim presledkom	
24 – 59 (2 – <5 let)	1 odmerek	

⁺ lahko cepimo že od 6 tednov starosti dalje

* Minimalni presledek med osnovnim in poživitvenim cepljenjem je 8 tednov

Otroci, ki so že začeli cepljenje s cepivom PCV13, nadaljujejo cepljenje s potrebnim številom odmerkov PCV20, kot je navedeno v tabeli. Otroci, ki so že zaključili cepljenje s PCV13 (in še niso prejeli PPV23), naj prejmejo odmerek PCV20 najmanj 8 tednov po zadnjem odmerku PCV13.

Cepljenje odraslih in otrok, starih 5 let in več

Priporočeno je cepljenje z enim odmerkom 20-valentnega konjugiranega cepiva (PCV20).

Osebe, ki so že pričele cepljenje z enim odmerkom PCV13 ali PPV23, lahko cepljenje dokončajo s PCV20. V tem primeru naj prejmejo PCV20 najmanj eno leto (otroci do 18. leta starosti pa najmanj 8 tednov) po predhodnem cepljenju s PCV13 oz. PPV23.

V kolikor je bila oseba predhodno (osnovno) cepljena s PCV13 in PPV23, je priporočljiva revakcinacija s PCV20 pet let po opravljenem osnovnem cepljenju oz. po dopolnjenem 65. letu starosti, ko je že minilo vsaj 5 let od zadnjega cepljenja s PPV23.

2. Cepljenje proti meningokoknim okužbam

Cepljenje opravimo z obema cepivoma, ki sta na voljo:

- A. konjugiranim štirivalentnim cepivom proti meningokokom skupin A, C, W₁₃₅ in Y (Nimenrix®)
in
- B. cepivom proti meningokoku seroskupine B (Bexsero).

A. Cepljenje s konjugiranim štirivalentnim cepivom proti meningokokom skupin A, C, W₁₃₅ in Y (Nimenrix)

Cepljenje dojenčkov do 6 mesecev starosti

Dojenčke od 6. tedna starosti do manj kot 6 mesecev starosti cepimo s konjugiranim štirivalentnim cepivom proti meningokokom skupin A, C, W₁₃₅ in Y (Nimenrix®). Cepimo z dvema odmerkoma s presledkom dveh mesecev. Ko otroci dopolnijo 12 mesecev starosti, jih cepimo še z enim odmerkom, in sicer najmanj 2 meseca po predhodnem odmerku.

Cepljenje dojenčkov od 6 mesecev do 12 mesecev starosti

Dojenčke od 6 mesecev do manj kot 12 mesecev starosti cepimo z enim odmerkom štirivalentnega meningokoknega cepiva. Ko otroci dopolnijo 12 mesecev starosti, jih cepimo še z enim odmerkom, in sicer najmanj 2 meseca po predhodnem odmerku.

Cepljenje odraslih in otrok starih 12 mesecev in več

Cepimo z 2 odmerkoma konjugiranega štirivalentnega meningokoknega cepiva, z najmanj 8 tedenskim presledkom med odmerkoma.

Poživitveni odmerk

Priporočajo se poživitveni odmerki na 5 let.

Osebe, ki so bile v preteklosti cepljene s polisaharidnim meningokoknim cepivom, cepimo še z 2 odmerkoma konjugiranega cepiva (z najmanj 8 tedenskim presledkom med odmerkoma).

B. Cepljenje s cepivom proti meningokoku seroskupine B (Bexsero)

Shema cepljenja glede na starost ob začetku cepljenja

Starost ob začetku cepljenja	Osnovno cepljenje	Presledki med osnovnimi odmerki	Poživitveni odmerek
2 - 5 mesecev	3 odmerki	vsaj 1 mesec	1 odmerek med 12. in 15. mesecem starosti s presledkom vsaj 6 mesecev med osnovnim cepljenjem in poživitvenim odmerkom
	2 odmerka	vsaj 2 meseca	
6 - 11 mesecev	2 odmerka	vsaj 2 meseca	1 odmerek v 2. letu življenja s presledkom vsaj 2 mesecev med osnovnim cepljenjem in poživitvenim odmerkom
12 – 23 mesecev	2 odmerka	vsaj 2 meseca	1 odmerek s presledkom od 12 do 23 mesecev med osnovnim cepljenjem in poživitvenim odmerkom
≥ 2 let	2	vsaj 1 mesec	-

Cepimo lahko sočasno z drugimi cepivi.

3. Cepljenje proti okužbam s hemofilusom influence tip b (Hib)

Cepljenje otrok do 2 let starosti opravimo po programu (šest-valentno cepivo).

Odrasle in otroke stare 1 leto in več, ki še niso bili cepljeni proti Hib, cepimo z 1 odmerkom konjugiranega monovalentnega cepiva. Poživitveni odmerki niso potrebni.

4. Cepljenje proti gripi

Cepljenje otrok od 6 mesecev do 9 let starosti: 2 odmerka cepiva (če otrok še ni bil cepljen proti gripi)

Cepljenje odraslih in otrok starih 9 let in več: 1 odmerek vsako leto

Viri:

CDC. Recommended Adult Immunization Schedule – US, 2012. MMWR. 2012;61(4).

Mbaeyi SA, Bozio CH, Duffy J, et al. Meningococcal Vaccination: Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices, United States, 2020. MMWR Recomm Rep 2020;69(No. RR-9):1–41.

Ladhani SN, Fernandes S, Garg M, Borrow R, de Lusignan S, Bolton-Maggs PHB. Prevention and treatment of infection in patients with absent or hypofunctional spleen: A British Society for Haematology guideline. Br J Haematol. 2024; 204(5): 1672–1686.

Hijazi LS, Zahra F, Yarrarapu SNS, et al. Functional Asplenism. [Updated 2024 Apr 20]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-.

Grabenstein JD, Manoff SB. Pneumococcal vaccines in adults: assessing the evolving evidence. Vaccine. 2011;29(37):6149-54.

Musher DM, Sampath R, Rodriguez-Barradas MC. The potential role for protein-conjugate pneumococcal vaccine in adults: what is the supporting evidence? Clin Infect Dis. 2011;52(5):633-40.

CDC. Altered Immunocompetence. General Best Practices for Immunization. CDC, 2023.
<https://www.cdc.gov/vaccines/hcp/acip-recs/general-recs/immunocompetence.html>

Lutwick LI. Infections in asplenic patients. 7th ed. Mandell GL, Bennett JE, Dolin R, eds. Principle and practice of infectious diseases. Pennsylvania: Elsevier Churchill Livingstone; 2010,3865-73.